مثالِ مجاهدِ راهِ الله، همانند روزه دار شب زنده داری است که خاشعانه و با تأمل آیات الله را تلاوت می کند و از نماز و روزه خسته نمی شود تا آن که مجاهدِ راه الله بازگردد.

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که می گوید: گفته شد: ای رسول خدا چه کاری با جهاد در راه الله برابر است؟ فرمود: «لا تَسْتَطِيعُونَهُ»: «توانايي انجام آن را نداريد». این پرسش را دو یا سه بار تکرار کردند و هر بار رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «لا تَسْتَطِيعُونَهُ»: «توانايي انجام آن را نداريد». سپس افزود: «مَثَلُ المُجَاهِدِ فِي سَبيلِ اللهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ القَائِمِ القَانتِ بآياتِ الله لا يَفْتُرُ مِنْ صِيَامٍ، وَلا صَلاَةٍ، حَتَّى يَرْجِعَ المُجَاهِدُ في سَبِيلِ اللهِ»: «مثالِ مجاهدِ راهِ الله، همانند روزه دار شب زنده داری است که خاشعانه و با تأمل آیات الله را تلاوت می کند و از نماز و روزه خسته نمی شود تا آن که مجاهدِ راه الله بازگردد». و در روایت بخاری آمده است: مردی گفت: ای رسول خدا، مرا به عملی راهنمایی کن که با جهاد برابر باشد؟ فرمود: «لا أَجِدُهُ»: «چنین عملی سراغ ندارم». سپس فرمود: «هَلْ تَسْتَطِيعُ إِذَا خَرَجَ المُجَاهِدُ أَنْ تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ فَتقومَ وَلا تَفْتُرَ، وَتَصُومَ وَلا تُفْطِرَ؟» :«آیا می توانی هم زمان با خروج مجاهد، به مسجدت بروی و بدون خستگی به نماز بایستی و روزه بگیری و افطار نکنی (تا آن که مجاهد بازگردد؟» آن مرد گفت: چه کسی می تواند چنین عملی را انجام دهد؟!

[صحیح است] [به روایت بخاری - متفق علیه]

در این حدیث صحابه از رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد عملی از اعمال نیک سوال می کنند که در اجر و ثواب همانند جهاد در راه الله باشد؛ و رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «لا تَسْتَطِيعُونَهُ» یعنی توانایی انجام عملی را ندارید که در اجر و ثواب با جهاد یکسان باشد. و دو یا سه بار این سوال را مطرح می کنند که هر بار پاسخ رسول الله صلی الله علیه وسلم همین است. سپس آن عملی را که با جهاد برابری می کند اما نمی توانند آن را انجام دهند، بیان می کند که عبارت است از: روزه گرفتن روزهای متوالی و به نماز ایستادن مستمر و تلاوت قرآن مداوم؛ تردیدی نیست که این از توان بشر خارج است. به همین دلیل است که رسول الله صلی الله علیه وسلم همان ابتدا به ایشان فرمود: «توانایی انجام آن را ندارید». و در روایت بخاری آمده که مردی از اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم از ایشان تقاضا می کند او را به عملی راهنما باشد که در قدر و منزلت و جایگاه و اجر و ثواب با جهاد برابر باشد؛ و رسول الله صلی الله علیه وسلم به وی می فرماید: «لا أَجِدُه» یعنی عملی را که با جهاد یکسان باشد، سراغ ندارم؛ و در صحیحین روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «لَغَدْوَةٌ في سَبيلِ اللهِ، أَوْ رَوْحَةٌ، خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا»: «یک بامداد یا شامگاه در راه الله بیرون شدن (و جهاد کردن)، از دنیا و هر آنچه در آن است، بهتر می باشد». سپس می فرماید: «هل تستطيع إذا خَرج المُجاهد أن تدخل مَسْجِدَكَ فتقوم ولا تَفْتُرَ، وتَصُوم ولا تُفْطِر؟» یعنی آیا می توانی از زمانی که مجاهد خانه اش را برای جهاد در راه الله ترک می کند، وارد مسجدت شوی و برای عبادتِ مستمر و متوالی اعتکاف کنی، پیوسته به نماز بایستی و پشت سر هم روزه بگیری؛ اگر این کار ممکن و شدنی است، تنها عملی است که با جهاد برابری می کند». این بود که آن مرد گفت: «ومن يستطيع ذلك؟!»: چه کسی می تواند پیوسته نماز بخواند و پشت سر هم روزه بگیرد؟ تردیدی نیست که این عملی بیش از توان بشر می باشد.